

Klassiska noveller Nr 54

Julius Regis:

Ett juldrama

Klassiska noveller 54.

Julius Regis Regis

– Ett julnattsdrama.

Återutgivning av text från 1930

av Julius Regis Regis

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-569-6

Copyright © 2025 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

En läkare på ett mentalsjukhus berättar för en vän om sitt märkligaste fall.

Hans patient är helt okontaktbar under hela året.

Men varje julafton vaknar han till och skriver ett brev till några vänner, och han skriver exakt samma brev varje gång.

Den här texten skrevs av den svenske författaren Julius Regis (1889–1925).

Han var mest känd för sina deckare om den brottsbekämpande journalisten Maurice Wallion vars äventyr oftast utspelar sig i Stockholm.

Trots att Julius Regis var en av Nordens mest populära författare så är mycket litet känt om hans liv. Det har därför uppstått en rad myter, bland annat att han skulle ha varit en puckelryggig dvärg.

Författaren debuterade med en novell år 1910 och hans första deckare, "Blå spåret", gavs ut 1916. Under sin korta karriär skrev han totalt 16 böcker och ett stort antal noveller.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1930 i novellsamlingen "Sanningen om Cro-Cro. Jul. Regis' sista noveller" med titeln "Ett julnattsdrama".

Ett julnattsdrama

Den här texten publicerades ursprungligen år 1930 i novellsamlingen "Sanningen om Cro-Cro. Jul. Regis' sista noveller" med titeln "Ett julnattsdrama". Författare till texten är Julius Regis Regis (1889–1925).

Det var medan juldagens eftermiddag småningom övergick i natt, en tyst midvinternatt över stjärnbelysta snövidder, och jag makligt sjunkit ned i en länstol i min vän, doktor Rolands bibliotek, som jag blev i tillfälle att i mitt minne anteckna följande: Jag tillägger, att doktor Roland vid denna tid ännu förestod den icke okända privatsylen för sinnessjuka, vilket gav honom rikt tillfälle att sysselsätta sig med sitt favoritstudium — studiet av det abnorma sinnestillståndet hos dårar och brottslingar.

— Apropå julfrid, sade doktorn, i det han satte upp en bok på dess plats i skåpet, så finnes här på sylen en fattig stackare, som icke känt till mycket av det slaget på de senaste fem åren. Det är i själva verket ett bland de intressantaste fallen i min praktik. Mannen, som tillhör så kallat "bättre folk", blev — och det är i dag jämnt fem år sedan — framgrävd ur snön efter ett snöskred bland Alperna, vilket begravt

såväl honom som hans båda kamrater. De senare voro vid framgrävandet redan döda och icke heller den överlevande hade sluppit oskadad undan: bägge benen voro förfrusna, och den olycklige hade mist sitt förstånd! Hans släktingar antvordade honom i min vård. Jag fann snart, att hans tillstånd aldrig skulle förändras: förnuftet hade slocknat i hans hjärna i det ögonblick dödsängels vingar svepte förbi honom i mörkret och kölden. Däremot tillhörde han icke det slag av dårar, som göra väsen av sig. Utan att väcka honom glider tiden ljudlöst förbi honom ända till det ögonblick, då den sista blåskimrande gnistan slocknar i mörkret. Men — och detta är fallets egendomliga punkt — en gång om året, på årsdagen av den hemska katastrofen, blir det ljus i hans sinne: varje julafton sätter han sig att skriva en skildring av olyckan, varje juldagsmorgon kallar han på mig, lämnar mig ett par fullskrivna papper och ber mig skicka dem till deras bestämmelseort. Som han emellertid ej kan uppgiva vare sig adress eller namn på den person, som föresvävar hans tankar, ha alla hans manuskript hamnat i min skrivbordslåda. Det säregna med dem är, att de alla äro på pricken lika: det finns ej ett ord i något av dem, som icke återfinnes i de tre andra. Ty hittills äro de till antalet fyra. Se här det sista — inlämnat i morse. Läs!

Och doktorn räckte några papper tvärsöver bordet. Jag läste dem och lämnar här läsaren en avskrift av vad jag skulle vilja kalla En döendes manuskript.

”Bäste herr doktor!

Om ni vill efterkomma en önskan ifrån en, som är dömd att dö, påminn eder då det svar, jag gav eder, då ni under vårt sammanträffande på hotell du N— i Paris är 19— frågade mig:

— Ni tror alltså, att en person, som står ansikte mot ansikte med döden, men är besluten att till det sista hålla huvudet rakt, skulle äga kraft att ej ge efter för sin dödsfruktan!

Ni minns, vad jag svarade: — Jag är så fast övertygad därom, att jag, om jag ställdes i en sådan situation, ej blott skulle skratta döden upp i ansiktet, utan fastmer skulle jag med kallt blod skriva ned en redogörelse för de förhållanden och de omständigheter, under vilka jag toge steget in i mörkret.

Ni må tillgiva mig att jag på detta sätt besvarar eder, överhopad som ni utan tvivel är med göromål i er praktik, men det är onekligen, ett intressant studium detta att iakttaga, huru ljusen i de palats, som kallas livet, småningom släckas. Ni intresserade er alltid för dylikt och må det bliva eder en krydda vid läsningen av detta, den tanken, att det är en döende, som själv iakttar varje steg han tar, ända till det, som för honom över tröskeln till det blåa mörkrets boning.

Sedan en stund har jag hört ljudet av människoröster och spadars rassel, men — å, jag skall överlista dem — innan de trängt hit ned, är jag död.

Ni har otvivelaktigt läst i dagstidningarna (de äro alltid färdiga att göra oväsen om småsaker) om tre turister som under en bergbestigning i Alperna den 28 december begrovos under en lavin. Det bör vara åtskilliga dagar sedan ni läst detta.

Ni förstår: det är om mig, E—t och P—n (ni kände dem båda) man sålunda skrivit.

Om själva den så kallade olyckan är lätt berättat. Vi vilade ut i en liten alpstuga — en stark, sjungande, djup ton — en stöt och det lilla rummet låg i mörker. Sedan jag övertygat mig om, att vi voro fullständigt begravda, satte jag mig lugnt ned att med ett visst intres-

se iakttaga mina kamraters beteende; å, jag skrattade högt, när jag såg, huru de likbleka, skälvande i alla lemmar sjönko ned på golvet, maktlösa, stumma! — Mina herrar! sade jag och jag inbillar mig att de sågo mina tänder lysa. Mina herrar! Låtom oss sova; hyddans läge gör det sannolikt, att ett tjugu meters tjockt snölager skall skydda oss från att bli störda.

Och likväl hörde man då intet ljud. Å, man kunde tydligt förnimma det sakta väsandet av vårt ljus samt pipet av några förskrämda råttor instängda med oss. Ja, och så det djuriska flåsandet av mina kamrater. Deras beteende var för övrigt fullkomligt meningslöst. De hade knappast förstått innebörden av mina ovan nämnda ord, förrän de med ett vansinnigt vrålände störtade emot mig. Det var onekligen en rätt spännande syn: de vitglödande ögonen i det gula, svettdrypande ansiktet, de långa, krökta fingrarna, mer liknande hökars klor än något annat, de fladdrande skuggorna på väggen. Emellertid, där de snavande över varandra rusade fram mot mig, råkade de, jag vet knappast huru, i strid sinsemellan i stället för med mig.

I ofattbart raseri grepo de varandra i strupen och sökte med förvildade ögon efter ett vapen. Den tysta kampen varade länge. Utan uppehåll tumlade de, hårt omslutande varandra, från vägg till vägg, slitande kläderna i stycken, tills de halvnakna och blödande liknade tvenne stridande avgrundsandar. Slutligen hördes ett knakande ljud — den ene av de rasande männen föll baklänges över bordet, varvid ljuset slocknade. Den andre stod ett ögonblick tyst och föll sedan framstupa, snyftande. Mörkret.

Jag reste mig knotande, lyckades med någon möda finna ljuset och tändstickorna, och lågan flammade upp. Var ljuset och den syn, det belyste, bättre än det barmhärtiga mörkret? ... Otvivelaktigt hade

jag sovit en timme (eller kanske ett dygn, vem räknar tiden i mörker och tystnad!), ty vad jag sedan minns är ett vitt ansikte med grönaktigt skimrande ögon. Bah, jag fruktade icke den stirrande blicken ur mörkret. Den halvnakna kroppen av den döde låg ännu på bordet bredvid ljuset, vars orörliga, liksom gjutna låga knapphändigt upplyste det mörka rummet.

— Hör på, min vän, sade jag till den stackars dären på golvet, det skulle vara en synnerligen stor ynnest från er sida, om ni ville låta bli att stirra på mig!

Men då han fortfarande lät sin sugande blick häfta vid min, steg jag upp och krossade hans huvud. Om min hand darrar, då jag nu sätter mig att skriva ned dessa händelser, är det köldens skull och icke en orsak av fruktan, herr doktor. Gode gud — denna tystnad — denna motsägelselflösa tystnad.

Kölden är förfärlig. Då jag vaknar efter en slummer som, jag föreställer mig det, måste hava räckt mycket länge, har jag icke kraft att resa mig ifrån den grova madrassen. Mina ben äro tydligen förfrusna: det känns som om de vore avklippta vid knäna. Med möda återfinner jag det papper, på vilket jag, innan jag somnade, höll på att skriva till eder, herr doktor, och med styva fingrar skriver jag vidare i mörkret. Ja, i mörkret, ty ljuset har längesedan slocknat.

Gravens tystnad. Ljudet av en liten rättas steg, på golvet växer till ett oerhört buller. För övrigt ha de redan upphört, ty hon är nu på min madrass och, fastän jag intet känner, anar jag, hur det stackars djuret stillar sin hunger. Varför skulle jag jaga bort henne? För övrigt är mig varje rörelse en oändlig plåga.

Jag hyser ingen fruktan. Varför skulle jag vara rädd? Emellertid dröja mina tankar gärna vid det förflutna. Varför ser jag mig som en

liten parvel draga min skottkärra därhemma i vår gamla trädgård, varför ser jag mig som yngling mottaga mitt första premium, varför ser jag ... varför ...

Vill ni, herr doktor, för gammal vänskaps skull betala min vän, ingenjör L—er, den summa, jag är skyldig honom. Ni skall senare — vad vill det säga — ni skall senare återfå bagatellen.

Jag ligger nu alldeles stilla och betraktar det fyrverkeri, som mörkret och mina ansträngda synnerver avbränna inför mina ögon. Först några röda svällande punkter, så en sakta, svävande, gröngul kula, så hela kaskader av smaragder, rubiner och briljanter. En vitblå sjö med praktfullt gröna öar, ett helt firmament med brännande röda solar, ett par vitglödande ögon och blod över ett jordgolv ...

Men jag är icke rädd. Jag är en modig man. Jag har stått på ett brinnande skeppsdäck, och jag har stått på havets botten. Havets botten ... då var det vatten. Nu är det is — och snö — och rött blod.

Nej, jag har ingen feber. Lungorna bränna som eld, benen äro bortdomnade, och min styvnade hand kan knappt föra pennan, men jag har icke feber — nej, säg det icke. Ni skall icke säga något annat, än att jag hållit mitt huvud rakt till det sista.

Jag kan nu urskilja människorösterna där uppe.

— Gräv mer åt höger! Rätt så — alle man på en gång!

Genom springorna i det bågande taket börjar snön rasa ned i fina strålar — liksom puder. Människor! Skall jag bli räddad? Sällsamt — mitt hjärta klappar. Ett vilt hopp viskar: livet, men ur mörkret väser det: döden. En ljusstråle! Livet för en ljusstråle! Blodet ilar som en låga genom mina ådror, men jag skall bita ihop tänderna. Den är ännu ej född som skall kalla mig feg. Det brusar för öronen, röda flammor stiga upp inför mitt pinade öga ... gröna ängar och högt su-

sande gräs ... Varför stirrar du på mig ... Vill du dö ... åhå där står han ... skratta inte, din usling ...”

Fakta: Författaren Julius Regis

Namn: Julius Regis Regis.

Född: 20 juli 1889 (Stockholm). Död: 10 januari 1925 (Stockholm).

Föräldrar: Handelsresanden Axel Regis Petersson och Julia Sofia Petersson.

Han är en av de mest mystiska svenska författarna.

Trots att Julius Regis lästes av miljoner så vet vi än i dag inte om ryktena om honom är sanna.

Men en av de vanligaste myterna vet vi är fel: Julius Regis var inte en pseudonym. Hans riktiga namn var Julius Regis Regis.

I dag är det inte många som känner till den svenska deckar- och äventyrsförfattaren Julius Regis, trots att miljontals läste hans verk under både 1910-, 1920- och 1930-talen.

Ofta publicerades hans noveller och böcker under den lite kortare signaturen ”Jul. Regis”.

Det märkliga namnet har gjort att många trott att det här var en pseudonym. Han hette ursprungligen Julius Regis Petersson men bytte redan som 18-åring namn till det lite udda Julius Regis Regis.

Det var en tuff uppväxt för Julius. Pappan dog 1897 när han var

8 år gammal och efter några års studier vid Stockholms universitet hoppade han av för att försörja sin mamma.

Det var också nu som hans karriär i bokbranschen började, med ett jobb år 1909 som korrekturläsare hos förlaget P. A. Norstedt.

Redan året efter publicerades hans första novell, "Ett och annat om hemlig skrift, ABCD för amatörer".

Efter en stor succé med deckaren "Blå spåret" 1916 så sade han upp sig från sitt jobb och satsade på författandet på heltid.

Under sin rätt korta karriär hann han skriva 15 deckare och äventyrsböcker.

De flesta hade "problemjägaren" Maurice Wallion i huvudrollen. Regis skrev 8 böcker och 1 novellsamling om stockholmsjournalisten.

Julius Regis blev snabbt en av landets mest kända deckarförfattare och hans böcker trycktes i många upplagor. De översattes också till både danska, finska, norska, tyska och engelska.

Att han var populär är kanske inte så konstigt, han har beskrivits som "i absoluta toppskiktet av svenska författare av spänningslitteratur".

En viktig ingrediens i hans böcker är ny teknik. Det är fart och fläkt i nya flygplan och snabba bilar, samtidigt som mikrofoner och ny kriminalteknik är viktiga för intrigen.

Dåtidens läsare kände ofta igen delar av handlingen eftersom Regis ofta blandade in aktuella nyhetshändelser i böckerna. Det kunde gälla personer från ryska revolutionen, ockerhandlare från första världskriget, den blodiga ryssligan i Stockholm eller katastrofen då fartyget Per Brahe sjönk i Vänern 1918.

Författaren Regis var en av de första svenska författarna som an-

vände stora mängder äventyr och spänning.

Det förekommer ofta väpnade uppgörelser, biljakter, blodiga slagsmål och explosioner.

Att Julius Regis älskade action var kanske inte så märkligt eftersom han var en stor filmfantast.

Han var en av landets första filmjournalister och skrev för både "Filmvärlden" och "Filmjournalen". Han skrev också den första boken om svensk filmhistoria, "Filmens roman" år 1920.

Trots att han som en av de största svenska deckarförfattarna var rätt känd så höll han sitt privatliv extremt hemligt.

Han bodde i en lägenhet på Södermalm i Stockholm med sin mamma och hade vare sig syskon eller fru.

Det är i praktiken det enda vi vet om privatpersonen Julius Regis.

Vissa menar att han levde ett extremt tillbakadraget liv medan andra påstår att han var supersällskaplig.

Några årtionden efter sin död uppstod det plötsligt rykten att Julius Regis inte bara hade varit puckelryggig utan också mycket kortväxt.

Alltså en modern Quasimodo. De här fysiska deformiteterna skulle ha gett honom drivkraften att bli känd.

I biografen "Den skuggomhöljde Julius Regis" menar litteraturexperten Dag Hedman att det här troligen är myter.

– Bristen på faktisk information har givit upphov till fabrikationen av myter, skriver Dag Hedman.

Den 10 januari 1925 avled Julius Regis, bara 35 år gammal. På dödsattesten anges kronisk hjärtmuskelinflammation som dödsorsak. Det här kan ha orsakats av difteri, reumatisk feber eller medfött hjärtklaffel.

Trots att det är få svenskar som känner till Julius Regis i dag så lever hans verk kvar i de populära Beck-filmerna.

Författarna till böckerna om Beck, Per Wahlöö och Maj Sjöwall, hade båda Julius Regis som inspiration.

För Maj Sjöwall så var det framför allt Julius Regis sätt att skriva, och hans stil som var en förebild.

I en intervju har hon hyllat honom och sagt att ”språket är så rikt och roligt”.

För Per Wahlöö var det i stället den sociala kritiken som inspirerade. Julius Regis skrev bland annat ingående miljöskildringar från de nedgångna fattigkvarteren på Söder.

Om du är en riktig Beck-fantast så vet du också att Gunvald Larsson vid ett tillfälle packade ner Julius Regis-boken ”Blå spåret” i sin väska.

Nu kommer Bokförlaget Klassiska deckare att ge Julius Regis nytt liv genom att digitalisera alla hans böcker och noveller.

Författaren Julius Regis (1889–1925).